

جسور

جسور للدراسات
JUSOOR ARAŞTIRMA MERKEZİ

Yenilgi sonrası DAEŞ örgütü nereye?

pozisyon Değerlendirme

DİNİ HAREKETLER BİRİMİ

Mart 2019

www.jusoor.co

Jusoor Araştırma Merkezi Ortadoğu bölgesinde, özellikle Suriye ile bağlantılı meselelerde, siyasi toplumsal ekonomi ve kanuni alanlarında çalışmalar bilgiler ve araştırmalar yayınlayan, devletin çeşitli uzmanlık alanlarından karar sahiplerine, Yetkililere, kalkınma alanında çalışanlara bölge meseleleri ile ilgili dengeli kararlar almalarında onlara gerçekçi ve net verilere dayanan raporlar sunan bağımsız uzman kurumdur.

1. Giriş ve Önsöz:

Irak ve Şam İslam Devleti örgütünün yükselişi tesadüf değildi. Bilakis on yıldan fazla bir süre boyunca yükselen olayların birikmesinden sonucunda gerçekleşti. Ebu Musab el-Zarkavi'nin Mezopotamya'da Tevhid ve Cihad Cemaatini kurması, "Irak ve Suriye İslam devletinin" ortaya çıkışının başlangıç noktasıydı. Gelişme, Usame bin Ladin'e beyat etmesi ve Mezopotamya'daki El-Kaide ile birleşmesiyle devam etti. Kısa bir sonra ise Irak ve Şam İslam Devleti örgütüne dönüştü. 2008-2009 yıllarında büyük kayıplar vererek Anbar Çölüne yayılan uyuyan hücreler haline geri döndü.

Örgüt, Suriye devrimini kullanarak siyasi vakıyı değiştirmek için Müslümanların yeni sözde halifesi Ebu Bekir el-Bağdadi önderliğinde Irak ve Şam İslam Devletini ilan etti. Ebu Bekir el-Bağdadi de Müslümanları Devletin Irak ve Suriye vilayetlerine hicret ederek İslam ve Müslümanların şer'î temsilcisi olarak kendisine biat etmeye çağırdı. Bu şekilde örgütün genişleme ve El-Kaide, Ahraru's-Şam ve Özgür Suriye Ordusu grupları gibi diğer örgütlerle çatışma süreci başladı.

2. DAESH'in ortaya çıkışının sonuçları ve aleyhine açılan savaşta yenilmesi.

DAESH örgütü Irak ve Suriye'de petrol ve insan kaynağına sahip, yaklaşık sekiz milyon kişinin yaşadığı geniş alanları kontrolü altına almayı başardı. Bu durum Amerika Birleşik Devletleri önderliğinde bölgesel ve küresel ülkelerin, Kobani-Aynu'l-Arap çevresine saldırı başlatan DAESH örgütü ile mücadele için kendi aralarında koalisyon kurmasına sebep oldu.

DAESH örgütünün hızlı yükselişi gücü, bileşenleri ve sahip olduğu stratejik ve örgütsel karmaşıklığın boyutu hakkında çeşitli sorular ortaya çıkardı. DAESH'in sınırları ortadan kaldırmak ve "halifeliği" ilan etme konusunda acele etmesi, toplumsal bağların, yerel sivil ve askeri devrim güçlerinin ortadan kalkmasına ve yeni bağlantılar içeren ağların kurulmasını doğrudan sonuç verdi. Bu da DAESH ve onunla ilişki kurma yolunu anlamak için politikacıları, din adamlarını ve toplumun ileri gelenlerini onu yoğun bir şekilde araştırmaya itti. Ayrıca çeşitli uyruklardan binlerce savaşçı örgütün saflarına katıldı. Askeri operasyonları da Musul'dan Fırat'ın batısındaki Menbiç'e kadar uzanan geniş bir cepheye yayıldı. Geri çekilmesi, Suriye Demokratik Güçlerinin saha desteğiyle uluslararası koalisyonun darbeleri altında devam etti. DAESH örgütünün büyük

yenilgilerine, muazzam maddi ve insani kayıplarına rağmen, saldıran güçler savaşların çoğunda -büyük avantajlarına rağmen- örgütün kontrol ettiği şehirleri neredeyse tamamen tahrip ettikten sonra ele geçirebildi. Bu şekilde örgütün -yolun sonunda- Suriye ve Irak'taki en önemli kalelerinden çıkarmayı, unsurlarını Suriye kırsalında bir bölgede herhangi bir kontrolü ifade etmeyen gizli bir var olma çerçevesinde sınırlandırmayı başardı. Yani bunlar, örgüt liderinin tamamen kaybolduğu, kaçtığı ve gizlendiğine dair dedikoduların olduğu bir sırada örgütün geri kalan unsurları öldürülmekten ve esaretten kendilerini kurtaracak veya kesin sondan kurtaracak bir takas beklemedikleri, geçici bir yer olan “güvenli sığınaklar”dı.

Aynı şekilde DAEŞ'in yükselişi, Suriye ve Irak'ta merkezi devletin politikaları yüzünden zaten var olan mezhep gerilimlerinin artmasında etkili olduğu gibi aşırı şiddet üretimindeki mübalağası, örgütte caydırıcıların olmayışı, şiddetin daha önce benzeri görüşmemiş bir şekilde kullanılmasına ve ihraç edilmesinde etkili oldu ve İslam içinde keskin ayrışmaların meydana gelmesine sebep oldu. “Tekfir” krizi, örgütün bir bütün olarak topluma ve “hayali Vehhabilik” şekliyle Selefi ideolojik usulde kendisiyle aynı fikirde olan cihatçı örgütlere karşı onu bir silaha dönüştürmesinin ardından derinleşti. Bu nedenle "Müslümanların" bu örgütün yükselişiyle yaşadığı krizin ağırlığı örgütün çöküşünden sonra kaybolmayacaktır.

3. Yerel ve uluslararası bağlamlar

Örgütün yükselişi, yerel ve uluslararası güçlerin çeşitli siyasi hesaplarını karıştırdı. Çünkü örgütün genişlemesi devlet mantığına ve uluslararası düzene karşı keskin bir meydana okuma teşkil ediyordu. Örgüt karşısında yerel güçlerin (devrim grupları ve eski rejim) duramaması, çeşitli uluslararası güçlerin çeşitli bahanelerle Suriye'ye doğrudan müdahale etmek için harekete geçmesine sebep oldu. Rejimin müttefikleri, örgütle mücadele etmek ve yüzleşmek için müdahale ettiklerini söylediler. Rusya ayrıca “Washington’un yeterli bir ciddiyetle savaşmadığını” iddia etti.

Amerika ise DAEŞ'in ortaya çıkışında bölgeye askeri olarak geri dönüş için bir yol buldu ve örgütle mücadele etmek ve büyüyen gücünü yok etmek amacıyla geniş bir uluslararası ittifaka önderlik yaptı.

DAEŞ'in ortaya çıkışı, bazı ülkelerin ulusal güvenlik konularındaki önceliklerini değiştirmede doğrudan bir sebep oldu. Bu durum, bu ülkeler arasındaki tavır ve tutumlarda keskin ayrılıkları sonuç verdi. Buna ek

olarak bu ülkelerin örgüte karşı davranış konusundaki farklı görüşlerinden dolayı menfaatleri bazen iç içe geçti, bazen de çakıştı. Bu yüzden şunları söylemek mümkündür: Türkiye ile Amerika arasındaki fark, her iki tarafın Suriye'deki çatışmanın boyutları ve özüne dair vizyonlarından kaynaklanıyordu. Türkiye, sorunun kökeni ve kökü olan Beşşar Esed rejimi, onun kanlı ve mezhep esaslı politikaları ile ilgilenen kapsamlı bir yaklaşım içinde "örgüt" ile mücadele etmek gerektiğinde ısrar etti. Obama yönetimi ise buna olumlu cevap vermedi. Aksine ABD, uluslararası ittifaktan dışlanmasına rağmen İran ile Irak'ta dolaylı koordinasyon yapmaya ek olarak "ayrılıkçı" gruplara geniş bir destek vererek ve Suriye'deki örgüte karşı savaşta ortak olarak kabul ederek Türk tarafının kaygılarını arttırdı. Bu da ABD ile Türkiye arasındaki mesafeyi arttırdı.

Obama'nın nükleer dosyası konusunda İran'la bir anlaşmaya varmayı öncelikleri arasında gördüğü fark ediliyordu. Bu nedenle İran'la müzakere etme ve mutabakata varma seçeneği, Suriye rejiminin suçlarına son vermek ya da Türkiye'yi tatmin etmek veya "DAEŞ" dosyasını kapsamlı bir şekilde ele almanın önünde yer alıyordu. Washington'un "Kürt Halk Koruma Güçleri"ne (YPG) yönelmesi bu şekilde açıklanabilir. Bununla birlikte bu ittifak ve tutumların, en önemlisi "DAEŞ örgütünü" ortadan kaldırmak olan açıklanmış belirli hedeflere bağlı olduğuna dikkat etmek önemlidir. Bu nedenle ilk olarak hedefin çıkarları, ikinci olarak da aşamaları ışığında bu ittifaklar haritasının değişmesi ve daha sonra dağılması beklenen bir durumdur. Türkiye'nin Suriye'nin kuzeyinde istediği güvenli bölge kurulması hususunda ABD'de uzun ve karmaşık tartışmalara paralel olarak geri çekilme teklifi, bunu güçlendiren hususlardan birisidir.

4. Sahadaki yenilgiden sonra DAEŞ senaryoları.

DAEŞ'in ortaya çıkışı, çağdaş terörist sistemin yapısındaki değişimin bir sonucuydu. Bu nedenle örgütün sahayı kaybetmesi ve içine çekilmesi, gelecekteki "DAEŞ" durumunda önemli yansımaların ortaya çıkmasına yol açacaktır. Bu noktadan hareketle "İslam Devleti" örgütü olgusuyla, yani "kendisi için inşa ettiği ideoloji" ile ilgilenirken atlanmaması gereken bir hususa dikkat etmek gerekir. Örgüt geleneksel olmayan sinema sanatının kullanımı yoluyla yaptığı yoğun propaganda ile kendisini var olmayan hayali İslami kimliği ifade eden taraf olarak sundu. Örgüt, pek çok "devlet", rejim ve doktrinler tarafından yok edilme tehlikesiyle karşı karşıya olan Sünni İslam'ın sözde temsilcisiydi. Örgütün savaşları bir bütün olarak bu ilkeye dayanıyordu. Dolayısıyla tehlikesi tamamen

aşırılıkçı bir organizasyon olmasından değil, gerileme ve kırılmaların çoğaldığı bir zamanda bir genişleme kimliği ideolojisini temsil etmesinden kaynaklanıyor. Bu yüzden bu sözde kimlik, iki tür insanı onu desteklemeye itti: Birincisi: Saflarında yer alan unsurlar, onların ölü ya da diri kadın, çocuk ve aileleri. DAEŞ zamanla amaçların ideolojiyle uyumlu olduğu ve uygulamalı teoriyle birleştiği bir “toplum” haline geldi. Bu nedenle sahadaki gerilemesi, aşırılığı barındıran toplumunun, özellikle de ebeveynlerinin intikamlarını arayan çocukların ve kocalarını kaybeden dul kadınların sonu anlamına gelmemektedir. İkincisi ise geri planda kalmış Sünni kimliğini geri kazanma ve 100 yıldır olmayan İslam’ın “Devletini” fiili olarak yeniden oluşturma çabalarında örgütle aynı fikirde olmalarından dolayı örgüte destek veren ya da sempati duyan dünyaya entegre olamamış geniş genç kitesidir. Dolayısıyla sahada bir emrivaki iktidarı olan örgütü sona erdirmek, örgütün kurduğu ve kontrol ettiği bölgelerde ve dünyada çok sayıda insana ulaştırdığı bu ideolojinin sonu anlamına gelmemektedir. Bu nedenle "DAEŞ düşüncesi", sahadaki yenilgisine rağmen hücrelerinde, fikirlerinde ve ezilen kimlik konusuna empati ile yaklaşan kişilerde kalmaya devam edecektir.

DAEŞ sonrası senaryolar, temelde iki senaryoya dayanmaktadır. Bu iki senaryodan da farklı seçenekler ortaya çıkmaktadır. **Birinci Seçenek: Örgütün yeniden yapılanması ve gelişmesi. İkinci seçenek ise örgütün pratikte dağılması ve sona ermesidir.** DAEŞ’in geleceğiyle ilgili sorular, örgütün hilafet olarak yeniden yükselmesi veya tamamen bitmesi ya da başka stratejilere dönüşmesi ihtimalleri arasında giderek daha fazla konuşuluyor.

A. Örgütün yeniden yapılanması ve gelişmesi

Bu ise aşağıdaki ihtimaller dahilindedir:

1. Irak ve Suriye’de örgüt yönetiminde “sert çekirdek” olarak çerçevesiz cihad ağının yeniden dizayn edilmesi ve saha ve taktiksel çalışma stratejilerinin geliştirilmesiyle ilgilenen bölümlerin ve yönetimlerin yeniden şekillendirilmesi görevini üstlenmesi. Bu ihtimali güçlendiren husus, örgütün bizzat kendi sürecidir. Örgütün kuruluşu, Tevhit ve Cihad gurubundan El-Kaide’ye bağlanmasına ve ona biat etmesine, daha sonra “Irak İslam Devleti”ne dönüştüğünü ilan etmesine, kendisini neredeyse yok edecek ve bugün “DAEŞ”in ulaştığı benzer bir duruma gelmesine yol açan Sahve ile savaşmasına kadar takip ettiği süreç bunu göstermektedir. Ancak Anbar Çölünde

gizlenmesi, hedef alma taktiklerini değiştirmesi, yeniden yayılması ve devrimlerin hazırladığı siyasi durumların değişmesini kullanması, onu silah ve cihad gücüyle “hilafeti” yeniden getirmeye çalışan “Irak ve Suriye İslam Devleti” adıyla yeniden ortaya çıkardı. Bunların hepsi, durumla ilgilenmenin doğasında bulunan karmaşık dönüşümleri ortaya koymaktadır. Örgütün bugünkü konumu 2008-2009’da Sahve ile savaşından sonraki konumuyla benzer olduğundan, örgüt bugün Irak çölünde ve Suriye kırsalındaki zorlu arazide saklanma eğiliminde olacaktır. Ayrıca uyuyan hücre ağları veya yeni unsurlar aracılığıyla sürekli olarak suikastlar ve bombalamalar yapması beklenmektedir. Ayrıca belli yerleri elinde tutmak ve onları savunmak için mevzilenmeyi gerektirmeyen gerilla taktiği takip etmesi muhtemeldir. Bununla paralel olarak Örgüt, kendisine karşı savaşan ya da savaşmayı kolaylaştıran ülkelerden intikam alma ve onlara baskı kurma aracı olarak mümkün olan en fazla sayıda insana zarar vermek amacıyla dar bir çerçevede faaliyet gösteren “yalnız kurtlar” stratejisi takip edecektir. DAEŞ “Mücahidlerinin” yeni bölgelere gitmesi bu son stratejiyi beslemektedir. Bu da edindikleri şiddet ideolojisi ve yöntemlerinin, bu bölgelere taşınması anlamına gelmektedir. Bununla paralel olarak örgüt topraklarında eğitim alan ve ideolojisi üzerine yetişen “örgüt yavruları”, örgütün içine düştüğü ve sahada kırılmasına sebep olan “saha taktiklerindeki” hataları telafi edecek yeni bir cihatçı nesil kuşağı inşa etmeyi deneyeceklerdir.

2. Örgütün çeşitli "eyaletlerde" coğrafi dağılım stratejisi dahilinde yeni bölgelere geçişi ve tekrar devlet aşamasına geçmek için yerel ağların inşa edilmesi. Bu da bizzat "Bağdadi" veya Suudi Arabistan, Mısır, Cezayir, Sudan, Afganistan gibi yayılmak için yerel ve siyasi durumlarını kullanabileceği ülkelerde güvendiği vekilleri tarafından denetlenen örgütsel gruplar ve yapılar çerçevesinde olacaktır. Örgütün geçiş için gereken "paraya" sahip olması bu ihtimali güçlendirmektedir. DAEŞ Suriye ve Irak'ta kontrol ettiği bölgeleri yönettiği sırada yüzlerce milyon dolar elde etti. Örgüt bu parayı gizli gizli yerlerde sakladığı gibi büyük bir kısmını -bazı medya kaynaklarına göre- Irak, Afganistan, Kuzey Sina ve Libya gibi çeşitli ülkelere aktardı. Örgütün karaborsada silah ve petrol kaçakçılığı yoluyla fon yaratma gücüyle birlikte kontrol ettiği süre boyunca insan, mal ve petrol kaçakçılığı işinden faydalanan bölgedeki aşiret liderleriyle iş yapmış olmasının yanı sıra takip etmesi ve

dondurulması zor olan elektronik para birimlerine yatırım yapmış olması da ihtimal dahilindedir. Örgütün bu seçeneği benimsemesini güçlendiren husus ise örgütün daha önce yeni bir yere gitme kararını vermiş olmasıdır. Bağdadi, 2018 yılının başlarında yaptığı bir açıklamada destekçilerini Afganistan'daki yeni halifelik topraklarına yönelmeye çağırmıştı. Bu da Irak ve Suriye'de toprak kaybedilmesi durumunda örgütün gideceği alternatif bir planın olduğuna işaret etmektedir. Bununla birlikte Afganistan'da Taliban hareketinin mevcut durumu ve örgütsel gücü, geçişin önümde güçlü bir engel olacaktır.

3. Örgütün mevcut yönetimini devirip toparlanma ve diriliş sürecini yöneten başka bir yönetime geçmek. Bunun amacı “DAES”in kendisini İslam Devletini kurmaya ve cihat bayrağını yükseltmeye uygun olmayan diğer cihatçı örgütlerden farklı bir şekilde sunmasını sağlamaktır. Bu nedenle bu fark, küresel cihad sistemine yeniden öncülük etmeye başlama yönünde temel bir nokta olacaktır. Bu, aşırı radikal ve tekdüze Hazimî akımı gibi örgüt içindeki güçlü kanatların bunu başarma kabiliyetiyle ilgilidir. Bu akım, işlerini ters yüz edebilir. Özellikle de bu akımın başları, örgüt içindeki askeri yargı ve şura konseylerinde etkili idiler. Fakat Bağdadi bunları bazen tutuklama, bazen de tasfiye ile örgüt yönetiminden çıkarmaya çalıştı. Dolayısıyla şu an örgütün yapısında bu akımı destekleyen bir kanadın olması, örgütün şu an yaşadığı büyük kırılma ve hilafeti yeniden ilan etme sürecinde yönetimde meşruiyet iddia etmelerini doğuracaktır. Ebubekir el-Bağdadi'nin örgüt yönetiminde uzun süredir görünmemesi, bu ihtimali güçlendirmektedir. Bu da bu süreçte örgüt üzerinde olumsuz etkilere sebep olacak, belki de sonunda örgütün destekleyen ve karşı çıkanlar olarak bölünmesini hızlandıracaktır.

4. Sözde geri dönüş bağlamında örgütün söylemi küreselleşmiş “Iraklı bir örgüt” olarak geri dönmesi beklenmektedir. Bu ise kuruluş bölgesinde, yani Irak'ta ağını yeniden yapılandırmak zorunda kalmasıyla mümkündür. Çünkü örgütün Irak'ta kalması -eğer bunu seçerse- diğer yerlere göre daha uygundur. Irak örgütün ilk tohumuna, daha sonra gücünün artmasına ve Sahve'nin darbeleri karşısında gerilemesine, daha sonra stratejik kazanımlar (para, petrol, silah, askeri ve beşerî kaynak vb.) elde etmek amacıyla stratejik bir adımla Suriye'ye

yönelmesine şahit oldu. “Örgütün askeri kontrolü” ortadan kaldırılmasına rağmen Irak’a geri dönüşünün sebepleri mevcuttur. Çünkü Irak’taki "Sünni halk tabanı" hala örgütü doğuran zulümden sıkıntı çekmeye devam ediyor. Ayrıca geçmişte örgütü destekleyen sosyal ağlar, şu an daha acı verici ve etkili bir vakıa ile var olmaya devam ediyor. Örgütün ortaya çıkmasına neden olan bağlamlar değişmedikçe örgütün Irak arenasına geri dönme sebepleri de var olacaktır.

B. Örgütün sona ermesi ve parçalanması:

Bu senaryoyu açıklamaya başlamadan önce fiili olarak gerçekleşmesinin zayıf olduğunu belirtmemiz gerekir. Çünkü örgütün gençleri, aslında Irak'ta başlayan ve orada El-Kaide ile güçlenen, daha sonra ikinci kuşakta devlet aşamasına geçen modern cihatçılığın ikinci neslini oluşturuyor. “Hilafetin yavruları” ve “örgütün ölüleri ve tutukluları” ise üçüncü kuşağı oluşturuyor. Bu nedenle halifelik ideolojisinden vazgeçme ihtimalleri imkansızda daha yakındır. Onlar aracılığıyla cihadın devam etmesi meselesi ise zihnen ve mantıken daha yakın bir süreçtir.

Örgütün sona ermesi ve parçalanması ihtimali bağlamında birkaç seçenek vardır. Bunların içinden öne çıkanı, askeri tugaylarda etkili blokların ve yöneticilerin örgütten tamamen ayrılması ve yeni bir örgüt kurulmasına geçmeleridir. Fakat bu durumda, iki açıdan "örgütün mutlak kontrolü" seçeneğinden mustarip olan Irak ve Suriye'deki halk tabanının desteği gerekmektedir. Bir tanesi Irak'ta halkın örgütü destekleme motivasyonunun doğası ile ilgilidir. Kalıcı zulümlere rağmen örgütün mutlak kontrol deneyiminden kaynaklanan acı, örgütün eski adı veya başka bir isimle yeniden yapılandırılmasının desteklenmesine engel teşkil edecektir. İkincisi ise Suriyelilerin reddettiği örgütün yapısı ile ilgilidir. Örgüt rejime karşı savaşan gruplarla şiddetli ve köklü savaşı sebebiyle halk nezdinde rejimin eski haline geri dönüşünün en önemli bir nedeni olarak görülüyor. Bu da DAEŞ ortadan kaybolursa veya geçici olarak yenilse yeni şekil ve isimlerle geri dönüşünün mümkün olduğunu ancak kesin olarak gerçekleşeceğinin söylenemeyeceğini belirtmektedir. Sünni halk tabanı ve yerel topluluklar bu tür örgütlerin hakikatini ve kaderini anladı. "Zulümleri ortadan kaldırmak" için böyle bir fikir ve aracı tekrar kabul etmek kolay değildir.

Örgüt üyelerinin “bireysel” veya sınırlı sayıda “hücreler” olarak takip edebileceği diğer seçenekler de işaret edilebilir. Bu seçenekler arasında

yerel cihadi örgütlere ya da DAESH'in ortaya çıktığı ilk kaynak olarak El-Kaide'ye katılmak veya cihadi ve İslam devletini kurma meselesinden tamamen vazgeçmek yer almaktadır. Bu da sonunda örgütün erimesi ve etkili yapısının çökmesine sebep olacaktır.

5. Sonuç:

On beş yıldan fazla bir süre boyunca DAESH ile temsil edilen cihat olgusu, vakıadan faydalanma ve fiili olarak lehine çevirme ya da en azından üzerindeki olumsuz etkileri hafifletme konusunda önemli tecrübeler elde etti. Bu nedenle "DAESH" in örgüt olarak değişmesi ve Suriye devriminde silahlı eylemin başlangıcında siyasi vakıadan başarılı bir şekilde yararlanması, "küresel" cihad çalışmasına İslam devletinin ve beklenen hilafetin kurulması ve diğer örgütlerine aleyhine olarak genişlemesi boyutunu kattı.

Bu hızlı yükseliş, yetenekleri ve bileşenleri, eski sosyal bağları yıkmadaki rolü ve yeni bağlar içeren ağlar kurma arayışındaki rolü ve hakkında çeşitli sorular ortaya attı. Ayrıca "tekfir" krizini derinleştirerek ve onu başkalarına/muhaliflerine karşı bir silah olarak kullanarak "İslami düşünce" yapısı içinde keskin bölünmeler yaratmadaki etkisi çok konuşuldu. Ayrıca DAESH'in yükselişi, yerel ve uluslararası güçlerin çeşitli siyasi hesaplarını da değiştirdi. Çünkü ortaya çıkması, ulusal güvenlik konularındaki öncelikler listesinin düzenlenmesinin doğrudan bir sebebiydi. Bu da örgütle ilgili olarak farklı vizyonlara sahip dünya ülkelerinin tutumlarında keskin bir ayrışmayı sonuç verdi. Bu şekilde Ortadoğu'da eski haritalardan büyük ölçüde farklı olan yeni koalisyonlar haritası oluşturdu. Bununla birlikte bu ittifak ve tutum haritasının, en önemlisi "DAESH örgütünü" ortadan kaldırmak olan açıklanmış belirli hedeflere bağlı olduğuna dikkat etmek önemlidir. Bu nedenle ilk olarak hedefin çıkarları, ikinci olarak da aşamaları ışığında bu ittifaklar haritasının değişmesi ve daha sonra dağılması beklenen bir durumdur. Türkiye'nin Suriye'nin kuzeyinde istediği güvenli bölge kurulması hususunda ABD'de uzun ve karmaşık tartışmalara paralel olarak geri çekilme teklifi, bunu güçlendiren hususlardan birisidir.

DAESH'in şu an sahadaki yenilgisinin gelecekteki durumunda temel yansımaların ortaya çıkmasına sebep olacaktır. Bu bağlamda "kendisi için inşa ettiği ideoloji" olan "İslam Devleti" örgütü olgusuyla ilgilenirken göz ardı edilmemesi gereken hususlara dikkat etmek önemlidir. Örneğin örgüt

geleneksel olmayan sinema sanatının kullanımı yoluyla yaptığı yoğun propaganda ile kendisini var olmayan hayali İslami kimliği ifade eden taraf olarak sundu. Bu nedenle örgütün takip edeceği senaryolar veya seçimler, genellikle kendi kurduğu bu ideolojinin ışığında "inşa edilmektedir". Dolayısıyla bu senaryolar neredeyse iki ihtimal ile sınırlıdır:

Birincisi üç ihtimal dahilinde örgütün "**yapısını yeniden düzenlemesi ve tekrar ayağa kalkmasını**" ifade ediyor. Bunlar: 1- Irak ve Suriye'de **örgüt yönetimindeki "sert çekirdek" olarak çerçevelenen cihatçı ağın yeniden oluşturulması**. Veya 2- **Örgütün çeşitli "eyaletlerde" coğrafi dağılım stratejisi dahilinde yeni bölgelere geçişi ve bizzat "Bağdadi"** veya onun bölge ülkelerinde güvendiği vekilleri tarafından denetlenen örgütsel gruplar halinde tekrar devlet aşamasına geçmek için yerel ağların inşa edilmesi. 3. **Örgütteki mevcut yönetimi devirip başka bir yönetime geçmek**. Bu beklenti, Örgüt içindeki güçlü kanatların, Bağdadi'nin daha önce bazen tutuklama, bazen de tasfiye ile örgüt yönetiminden çıkarmaya çalıştığı aşırı radikal ve tekfirci Hazimî akımı gibi kanatların bunu başarma kabiliyetiyle ilgilidir. 4. **Örgütün Irak'ta, kendisini destekleyen blokları ve ağları yeniden inşa etmek amacıyla zulme tepki fikrinden yararlanarak küreselleşmiş söylemlere dönüşü**.

İkincisi senaryo ise **Örgüt** yönetiminin ve askeri tugaylarında etkili blokların ayrılarak yeni bir örgüt kurmaya geçmeleri veya yerel ya da DAESH'in içinden çıktığı El-Kaide örgütüne katılmaları veya cihad ve İslam devleti kurma işinden tamamen el çekmeleri yoluyla "**örgütün pratikte tamamen sona ermesi**"dir. Bu da sonunda örgütün erimesi ve etkili yapısının çökmesine sebep olacaktır. Ancak vakıa bu senaryonun gerçekleşmesinin zayıf olduğunu göstermektedir.

جسور

جسور للدراسات

Jusoor Araştırma Merkezi

📍 Mall of Istanbul - Ofis Plaza
2nd Kat, Ofis#3-Bařakřehir
İSTANBUL / TÜRKİYE

☎ + 90 555 056 06 66

🐦 /jusoorstudies

📌 /jusoorstudies

📍 /jusoorstudies

✉ info@jusoor.co

🌐 www.jusoor.co